

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Prenumeratiunea se face la Tipografia Trattner-Caroliana in strada domnesca Nr. 2. Era cotesundintie la Redactiunea diurna lui Strata Peleriloru (Hutgasse) Nr. 1. Unde sunt a se adresa tote scrierile ce privescu administratiunea, speditiunea, etc. Scriitori nefrancate si corespondentie anonime nu se primescu. Scriptele nepublicate se voru arde.

Pentru insertiunea publicatiuniloru au a se raspunde 10. cruceri de linia. — Pretulu timbrului imp. reg. a 30 cr. — Pentru una publicare, e a se tramite deodata cu insertiunea, altmintrea nu se primescu. Unu nru' singuratecu costă 10 cr. v. a.

REVISTA POLITICA.

Pest'a, 5. maiu, 23. aprile 1866.

D'in lipsa obiectelor mai intetitorie si pote d'in cauza serbatoarei ce se va tienè mane la Alba-Regia, unde la inaugurarea statuei lui Vörösmarti a fara de deputatiunea regnicolare voru acurge multi deputati, cas'a reprezentantiloru Ungariei nu va tienè siedintia pana marti (8. maiu.)

„Pesti Napló“ aduce in nr. de asta-di unu articolu lungu care intru impregiurările de fatia are mare insemnate. Redactiunea, fatia cu situatiunea cea grea a imperatiei amenintiate de resbelu, descrie starea de la 1741. candu imperates'a Maria-Teresfa se află intru asemene impregiurări grele, d'in cari au scapatu, dice „P. N.“ numai prin ajutoriulu Ungariei, carea insufletita la provocarea marei Regine, i dede atātu ajutoriu materiale câtu si morale, si acést'a o fece Ungaria d'in sentimente d'nastice si d'in sincer'a implinire a dotorintiei cătra imperatia a carei-a intregetate a aperă i impunea sanctiunea pragmatica. Totu ce fece atunci Ungaria fece d'in indemnu curatu si vointia libera. Atunci sanctiunea pragmatica, carea in Ungaria se padia cu scumpetate sau intaritu prin fapta, d'ins'a erà in adeveru in vietia, etc. Scopulu articolului se pote pricepe usioru, adeca asta-di sanctiunea pragmatica nu se padiesce, nu e in vietia, deci nu e neci insufletire in tiéra, — puna-se inse in vietia, Ungaria indata va da potere morale (materiale dá si altmintrea) imperatiei, prin urmare acést'a ar scapà era de inimicii cari cu nepomenita perfidfa si cu mare cinismu, batendu-si jocu de moralulu politicu, stau ga'a a se arunca a supra statulu austriacu, credindu că e unu cadariu menitu a fi spantecatu. — Noi credemu că Austria e destulu de potinte a susceplupt'a cu amendoi inimicii sei de odata si că neamestecandu-se alte poteri, Italia si Prussia ar remanè invinse, că-ce ostririle Austriei sunt superiori ostririloru celoru doue poteri atātu in numeru câtu si mai vertosu in bravura. Ce e dreptu că mare spriginire morale i-ar potè da insufletirea poporeloru unite in solidaritate, — gresiesce inse tare colegulu nostru de la „P. N.“ daca crede că multumirea elementulu magiaru singuru ar potè redi a insufletirea comune si prin urmare ar infinde ajutoriu morale fara de multumirea toturoru poporeloru imperatiei. Daca d'in situatiunea presinte ar resultà ca elementulu magiaru sè devina favoritul sortii pre socotela si cu scaderia celoru lalte elemente ar cresce numai gelosfa si nemultumirea acestora si s'ar paralisa spriginirea morale a unu singuru elementu. Cumca situatiunea de asta-di a Austriei sèmena multu cu cea d'in 1741, nu negamu, dar nu sèmena de locu a Ungariei, care atunci erà status et ordines precandu asta-di factorii sunt osebitele elemente nationale cari tote trebe luate in consideratiune. Daca „P. N.“ afla cu cale a utilisà situatiunea presinte n'avemu neci unu cuventu in contra, erà inse bine a nu o exploata numai in folosulu propriulu sèu elementu, ci intru indegetările sale sè fie aretatu mai putienuegoismu, cu tote că nu e lucru cavalerescu a te folosi de strintorea altui-a, dar acestu sentimentu nu prear are locu in politica, mai alesu in dilele nostre. Barbatii de statu ai Austriei au pecatuitu multu de 17 ani, acù i-au ajunsu Nemesca, pre care numai resolutiunea cea barbatesca a Monarculu nostru plecatu spre totu binele e chiamata a o alungà. Provedintia divina care cerca vertutea celoru buni a vrutu ca Monarculu nostru in cursulu domniei sale sè invinga mari greutâti, aceea-si Provedintia la profesu sub scutul ei si pana acum, ajutà-lu va a triumfa si in viitoriu si-i va da inima mare pentru ca sè cuprinda in ea cu iubire parintesca pre tote poporele sale, cari atunci voru aretà indoita credintia loru era inimici-

loru voru dovedit'că Austria nu e cadavru ci unu statu vengiosu, inteneritu prin libertate.

Situatiunea s'ar parè a fi mai putienue grea de ora ce poteri cari se afla in conflictu, fiesce care se apera de tota ide'a de agresione, inse neci un'a dintre ele nu inceta de a se arma, prin urmare resbelulu se vede a fi mai probabile de câtu pacea. Declaratiunile Austriei pentru pace, aplecare de a desarma si dorintia de a incungiurà resbelulu cu Prussia au luatu acesteia totu pretestulu de a incepe agresione fara de a se face vinovata in ochii Europei si mai vertosu a Germaniei de a fi singura causa resbelulu. Prussia inse va gasi pretestu plausibile de a incepe resbelulu daca nu de a dreptulu in contra Austriei celu putienue mediulocitu se va incaiera cu Sasonia provocandu amesteculu Austriei.

In Itali'a spiretele sunt forte atitiate; demustratiunile iu favorea resbelulu se ivescu pretotu indene in publicu ca si in sinulu parlamentului. Tote desbinările desparu fatia cu marele interesu nationale care unesco tote partitele intru acelu-a si sentimentu de patriotismu. Dupa legea financiaria de a se da guvernulu tote mediulocele chiaru si cele straordenarie pentru aperarea statulu si care lege fu primita cu 253 voturi contra unulu, — unu reportu a lui Bogiu prochiama de nou vointia cea nestramutata a Italiei de a merge spre indeplinirea destineloru sale.

In mediulocele acestoru incurtature Europa privesce la Francia si ar vre sè scie cugetele omulu d'in Tuilerie dedatu a derege sortea Europei si pre care nu numai poporele ci inse-si guvernele lu socotescu destulu de potinte de a causa sèu a delaturà resbele. Ce face dar Francia? Ea se frementa dora a impedeà resbelulu? Neci de câtu; imperatulu Napoleune cerca a-si spelà manile ca Pilatu, declinandu tota responsabilitatea resbelulu, a causeru lui si a intemplamintelu ce ar potè urmà. „Francia, dice „Constitutiunalulu“ (semiofiale), nu e neci legatuita neci compromisa in ideea resbelulu. Ea remane in deplina neutralitate, conservandu tota libertatea sa de actiune si nu va depinde neci de unu incidinte or care, de a o impinge fara voi'a ei.“ Cam estu modu a vorbitu si ministrulu de statu Rouher in siedintia d'in 3. maiu a corpulu legelativu, la interpelatiunea ce i-s'a facutu d'in partea unu membru alu opusetiunii.

Proieptulu de lege pentru reforma electorale in Angli'a s'a primitu in cas'a comuneloru, dar cu majoritate de putiene voturi, de aici se credea că ministeriulu se va retrage, inse in sied. d'in 30. aprile Gladstone dechiarà că guvernulu va manatiene proieptulu sèu si că-lu va aperà in comisiune. Potintele diurnalu „Times“ care pana acù portase unu tonu putienue favorabile guvernulu si proieptulu sèu de reforma s'a intorsu la alte cugete si recumenda guvernulu ca proponendu proieptulu de repartitura (a siediamintelu electorali) va imbinetati de odata proieptulu electorale, ca apoi tote partitele sè primesca sistemulu intregu ca deslegarea definitiva a cestiunii. Diurnalulu recumenda de alta parte opusetiunii de a se folosi cu cumpetare de poterea sa si de a asiedia prin intiepte concessiuni incurtaturele ce i-ar casuna in viitoriu o amanare noua a reformei.

La doi, poté la trei, poté la patru de-odata.

(Urmare.)

Ci domnulu cu diploma face si o gluma, si dice sè ne-acatiamu de ea. Me ierte, dar acatie-se cui i place, romanii n'au venit pan' acolo câtu sè se acatie. Vedeti inse diploma e unu omagiu cu care corona n'e cinstesce — intieléga cine vre, io n'o intielegu, cumu corona sè faca omagiu suditiloru sei.

Intr'adeveru că e ridiculu, la căta ridiculitate se redca domnulu cu „Diplom'a d'in 20.

optobre.“ Unde Diploma, ne dá ea noue patria unde ne dá ea drepturi politice nationale? Este egalitatea individiloru inaintea legei — dreptu politicu nationalu? Dice diploma: tier'a asta este a vóstra? Dice ea: natiuniloru, voi ca atari sunteti partile constitutive ale imperiulu? Unde e dar' dreptulu nationalu politicu si patri'a, ce ne-ar dá diploma, noue romaniloru? Cu tote aceste striga dumnealui: candu romanii d'in Ungaria si-au redicatu cuventulu, că primescu diploma, că primescu patent'a? Dar' candu, te intrebui io, au avutu lipsa romanii d'in Ungaria, sèu romanii peste totu, a strigà: Osan'a! diploma si patentei? Ati redicatu Dvóstra in Sabiiu, n'ati temporisatu de a le primi — ce v'au adusu? Ci in momentulu candu v'ar' fi adusu ce-va, ati grabitu in tom'n'a trecuta la Clusiu ca sè demintiti Sabiiulu. Unu singuru glasu, alu lui Vaida s'a redicatu in Sabiiu, care a disu: dati-ne diploma despre natiunea romana si despre tier'a nóstra — apoi vomu vorbi despre diploma d'in 20. optobre si despre patent'a d'in 26. februaru. Care ati secundatu acestu glasu adeveratu romanescu? La martine atunci nu ti-a inspiratu frasele ce le versi in abundantia acumu contra martiloru deputati d'in Pesta. Ve erà bine atunci a temporisa in Sabiiu — dar' nu v'a venit in minte nici la unulu a decide despre o intrebare vitale pentru romanii, despre „uniune;“ ati lasatu acesta intrebare deschisa pan' in diu'a de asta-di, n'ati vrutu sè ve ocupati de ea in intielesulu diplomei si alu patentei; apoi serace de ele partiuri — bine ve erà si fara ele; ce ve pesà că zacu sub dispusetiuni urmate de diploma si patent'a. Er' acumu Dvóstra cu Diploma, temporisati in labirintulu unei politice incerte ce ati urmatu, si mai urmati anca.

Asia bietiloru romanii d'in Ungaria, voi n'ati sciutu că domnulu cu dipl. d'in 20. opt. in pena, si cu Lamartine in capu, va veni sè ve deschida odata ochii si sè ve dica că „voi fauriti cu manile proprie catenele sclaviei.“ Voi n'ati disu bine că nu in Pesta e libertatea vóstra, ci trebuià sè diceti că in Viena e mintea omenesca, acolo e aparitiunea divina, acolo grabiti. Si vedeti, pe langa atata prudintia, pe langa atata aparitiune divina, pe langa atata minte omenesca — la domnulu cu diploma totu-si nu i-a vintu nici in minte nici macru in aparitiune, că romanii nu suntu nici de Pest'a nici de Viena, ci-su omeni, carora li place a remanè langa vatr'a strabuniloru loru. Aici au de a-si ispravi trebile mai antaiu — si numai dupa aceea au de a se socoti că in catrau sè mai marga.

Dar' ce-lu dore mai tare pe domnulu cu „diplom'a d'in 20. opt.“ Elu dice romanii ungureni adunati ca deputati in dieta, spriginescu trecutulu, de triumfarea principiloru moderne nici că-i dore capulu, ei se insotiescu oprimatoriloru nostri seculari si respingu diploma si constitutiunea imperiale.“ Eca ce-lu dore in capu pe dumnealui — dar' éca o insulta facuta de omulu care se ocupa cu frasele lui Lamartine, pote si cu ale lui Montesquieu pote si cu ale lui Rousseau, Ei! n'ai aflatu Dta ce-va mai bunu in acesti francezi de minte, de sange si de nume.

Da domnule, tienemu la trecutulu, pentru că nu voimu a rumpe cu trecutulu natiunei nostre; nu ne dore capulu de principiele moderne precum suntu ale D. Tale, pentru că mai bine voimu a fi vechi aperiatori ai dreptulu publicu vechiu transilvanu si alu tieriei nostre decâtu a fi moderni frasiologi ca Dta: dar' insulta că „ne-amu insoti cu oprimatorii seculari ai romaniloru“ sèu că amu fi „instruminte in rangulu oprimatoriloru“ — ti-o respingemu cu tota demnitete, si ti-o trimetemu Dtale sè o puni acolo de unde o ai luatu — in dictionariulu si in sinulu Dtale.

Si apoi daca Dta cetfai mai bine diurnalele, celu putienue cele romane, decâtu pe Lamartine, apoi, te poteai convinge că in sa r-

cinatulu (intr'adeveru cã mare sarcina a avutu bietulu betranu), nostru n'a vorbitu aceea ce i-amu datu in gura; si dumneata, fãra unu picu de malitiã, n'aveai de a-ti imulti frasele, cu neadeveruri, ce acumu a priori le scieai sãu celu putienu le poteai sci cã nu suntu asiã precumu le dici.

Dar' ti-vine sã ridi, cumu domnulu cu dïplom'a, ascunsu dupa dïploma, face pe dïplomatïculu politïcu, si face massa sãu turme sclavite d'in romani, si civi liberi d'in unguri. Cãta prudïntia — cãta maiestria de a face asemenea cu tempurile vechi ale greciloru si romaniloru! Ei! ce sã faci, omenii au placere, a face asemenea, ori se potrivesu ori ba; buna ora ca poetulu, care nu nimerise cadint'ã — si facendu-lu altulu atentu — a disu: ori se nimeresce ori ba, trebe sã dici asiã.

Si apoi cine d'ntre romani a disu cand-va cã e „cive magiaru“? Cumu, domnule cu dïplom'a d'in 20. opt., te trage inim'a a seduce opiniunea publica? Cumu poti Dta a revoltã in contra naturei? Anu negatu noi vre-o odata cã suntemu aceea ce suntemu? Amu intardiãtu noi vre-o datã a reclamã drepturile — nu ale nostre — ci ale patriei si ale natiunei nostre? Ei! bine cumu si de unde vïi Dta, fïntia supranaturale, a esamina lucrãrile omenesce?

Ah! da, ne inchinãmu, nu Dtale, ci monarculu ne inchinãmu cu umilintia pentru dïplom'a d'in 20. opt.; dar' nu pentru aceea cã dora acest'a ar' da dreptu de independïntia si autonomia tierelorũ si natiuniloru, ci pentru cã ni-a reinviãtu d'in absolutismu; ne vomu inchinã lui totdeun'a pentrucã e expresiunea cea mai inalta a vointiei poporeloru, dar' nu ne vomu inchinã consiliãrilor ce voru a stirbã drepturile fundamentali ale tierelorũ si ale poporeloru.

Am respinsu noi dïplom'a? Candu? a venit dïplom'a ori patent'a la desbatere in casa?

Standu lucrulu asta forma, te mai poti Dta mirã, cã nici o voce romana nu s'a redicatu pentru aপরera Dïplomei si patentei? Cumu? nu scii Dta cã monarculu insu-si a suspinsu patent'a prin manifestulu d'in 20. sept. 1865.; si atãtu acest'a cãtu si Dïplom'a d'in 20. opt., le-a tramisu la dïeta spre desbatere si facerea modificatiuniloru necesarie; — va se dica monarculu insu-si inca afla de lipsa a se face modificatiuni in acestã lucrare omenesca, numai Dta o afli de aparitiune dïvina, perfecta, incorigibile, non plus ultra, „estra faina! cea mai moderna!“

Ah! dar' nu — tote suntu inzedaru! domnulu cu „dïplom'a“ numai dela dïploma si patentã ascãpta triumfarea causei natiunali. A carei cause natiunali? a celei romanesci? Intr'adeveru cã apoi acea dïploma si patentã ar' trebũ sã fia chiar' dïvina. Rogu-te, este ce-va in acele acte despre natiunea romana? Este in ele mai multu decãtu in dreptulu publicu (daca lu-cunosci) alu Transilvaniei?

Ci cumu amu disu anca neci patent'a n'a venit la desbatere in casa. Acusi, daca vomu fi pe aici, vomu avẽ ocasune de a ne redicã si noi cuventulu la acele acte de nu putienu importantia, — dar' numai intr'atãtu in cãtu merita. Pan'atunci ne rogãmu, de se pote, de paciintia.

Dupa aceste domnulu cu „Dïplom'a vine la deputatulu d'in Zarandu.“

Acumu sã-lu vedeti cum lucra la pelea acestui-a. Se vedeti cu ce mania cu ce frãmetu se scola asupr'a acestui-a, cã: cumu de independïntia Transilvaniei n'a aপরat'o. nu pe bas'a dreptulu publicu transilvanu, ci pe bas'a sîngurei dïploma d'in 20. optobree si a patentei d'in 26. febr.? Ci daca acelu deputatu n'a sciutu sã mergã la Dta, dle cu dïplom'a, ca sã cãra svatu — cine e de vina? Pentru ce n'ai cautãtu in Lamartine mai curendu frasele si constructiunile, ca sã esi cu ele mai curendu la lumina? vedi, faceai unu mare folosu natiunei cã deschideai ochii bietiloru deputati d'in Pest'a, si ar' fi sciutu ce sã facea; dar' asiã dta, messi'a loru, ai venit prẽ tardiu, si bietulu deputatu alu Zarandului a remasu „innecatũ in dreptulu publicu transilvanu“ — Dta n'ai grabitu sã-lu scoti, ci vini acumu in dïvinitatea Dtale, si-i faci o asemenea, ce mai multu se potrivesce pe Dta care o ai creatu, decãtu pe ori cine altulu. „Unde-su titlurile D. Dr! eschiamã Dlu nostru cu dïplom'a, in poterea caror'a a devenitu romanii d'in Ungaria in proprietatea dreptulu publicu ca natiune politïca?“ Titlulu e esistintia loru Dle! si sub acestu titlu au dreptu de a deveni in acea proprietate scumpa care este si a loru, dar' care numai li

s'a usurpatu. Dïplom'a nu e titlu Dle, ea este numai calea sãu mediloculu pentu realizarea titlului. Asiã si la romanii d'in Transilvania, titlulu la proprietatea dreptulu publicu transilvanu e esistintia loru, si e pactulu conventu de la Esculeu cu dextram dantes; dïplom'a i ajuta de a-si revindecã acestu dreptu, dar' dïplom'a nu li-lu dã, cã dreptulu nu se pote dã, elu este eternu. Suntu ele, in dïploma espresẽ marginile Transilvaniei, suntu enumerate pãrtile ei constitutive teritoriale? Afli Dta acolo partiturile? De unde vei aপরã dar' pe bas'a dïplomei, integritatea teritoriale a Transilvaniei? Vedi dar' domnule cã vrendu nevrendu cauta sã mergi si Dta la alte tractate mai vechi, la alte dïplome mai nẽ moderne, la alti artfeli dïetali mai ruginiti — care tãte Dta le numesci ridicule sub acelu pretestu frivolu cã dreptulu e numai alu oprimatoriloru nu si alu opresiloru. Dupa ide'a Dtale, noi cari pe nedreptu amu fostu eschisi d'in proprietatea dreptulu publicu, noi neci tiãra n'amũ avutu. Dta in ultima analisã ne negi si esistintia nãstra de pan'acumu, si numai acumu d'in nu sciũ ce aparitiune dïvina aপরẽmu si noi! dupa conceptulu Dtale, tier'a nãstra n'a fostu nici de dreptu a nãstra — ci nu sciũ ce vedere dumnediesca ne vine acumu ca sã ne dee tiãra!

Pecatu de voi „representantii si demnitarii adunati in sesiunea presente, cã ati observatu tacerea pescelui in privintia Dïplomei si a patentei,“ vedeti „ati sverlitu causa natiunale cu trei patrarie de secle! neci mai multu neci mai putienu; atãt'a punẽ cu tãta posivitate, profetulu nostru cu Dïplom'a d'in 20. optobree. Eca si unu auguru modernu; inchinati-ve lui; tremurati sã nu ve augureze lucruri si mai oribile! Mai in urma, ne va spune cã ce este si candu vomu ajunge „autonomia moderna“ a Transilvaniei. Trediti-ve si priveghiati — o aparitiune dïvina vi se va aretã — moderna in tãta aparitiunea ei; atunci sã nu mai „observati tacerea pescelui,“ ci sã ve „acatiati“ cu mani cu piciorẽ de ea — ca de cumva (ce sã ferẽsca Jehova) veti cadẽ, sã cadeti cu aparitiune cu totu! Dar' aveti grige sã nu cadeti in capu — cã s'ar' crepã creerii si s'ar' stinge tãta „mintea“ omenesca!

Deputatulu Zarandului nu e modernu, si asiã n'a aপরãtu independïntia moderna a Transilvaniei in sensulu spiretulu modernu; a aপরat'o pe bas'a dreptulu publicu alu Transilvaniei, care este alu tieriei, si tier'a e si a romanului; si daca vreti sã vorbescu in sensu usurpatu, o a aপরãtu cu arme ungueresci, cu legile unguiloru, si credu cã cu aceste legi intr'o mana a disu legalmintẽ mai multu de cãtu cu Dïplom'a intr'amendoue manele. Da, a aপরãtu autonomiã si independïntia Transilvaniei, cumu a fostu pana la a. 1848; dar' cu acest'a n'a aপরãtu, Dle, si privilegiele si usurpatiunile de pan'atunci; aceste si vrendu nu le-ar' potẽ aপরã, si cu atãtu mai putienu le va aপরã deputatulu Zarandului, care s'a luptatu in contra acelor'a. Ast-feliu de autonomia si independïntia, fãra usurpatiuni, fãra privilegiuri, potẽ sã fia „absurditate enorma“ numai in capulu modernu alu Dtale, Dle cu dïplom'a — dar' in mintea romaniloru si a patriotiloru ardeleni nu potẽ fineci-odata absurditate. Ci este absurditate d'in partea Dtale, a dice, cã „autonomiã si independïntia Transilvaniei in sensulu dreptulu publicu transilvanu nu e altu ce-va de cãtu sclavia nãstra secularã.“ Atunci sã ierti, dar' Dta nu scii ce e dreptulu publicu alu Transilvaniei. Amu mai dis'o cã eschiderea romaniloru d'in proprietatea acestui dreptu publicu, e numai usurpare — dar' pentru aceea dreptulu publicu esistẽ, si romanii n'au alta de cãtu a reintrã in proprietatea acelu-a. Io nu dicu cã nu va fi de lipsa a se face o nouã constitutiune moderna in Transilvania — dar' ori ce constitutiune se va face, acelu principiu fundamentalu totu-si, credu io, se va observã: a) cã cas'a domnitãria in Transilvania e cas'a absburgica, b) cã poterea legelativa o esercita principele si representantia tieriei, si c) cã Transilvania si-are esecutiv'a sa propria, — ei! bine Dle cu Dïplom'a, eca pe langa alte dreptulu publicu alu Transilvaniei! Este fundamentulu acestui-a pusũ in dïplom'a d'in 20. optovree, sãu in alte dïplome, tractate si artfeli de legi, care tãte Dta le numesci ruginite si nẽ moderne? Ei! dar' sã vedi minune, domnulu cu dïplom'a d'in 20. optobree, in „aparitiunea sa dïvina“ vede si aceea, cã deputatulu Zarandului aপরãtu astfeliu independïntia si autonomiã Transilvaniei, „s'a espusu

blamului si persifãriloru, adeca fluieratureloru generale.“ Espresune, intr'adeveru demna si meritata numai de dumnealui, dlu cu dïplom'a d'in 20. optovree, ca dreptu fãtu propriu alu Dsale. Ci, dã cu petre domnule in deputatulu comitatulu Zarandu, blama-lu cãtu-ti place, persifã-lu d'in tãta poterea plumaniloru Dtale — numai un'a te rogu, nu dice cã acestu blamu, acestã persifãre e generale! fã-ti placerea Dtale dupa placu, dar' fã-ti-o sînguru a casa, si nu-ti aপরã, cã placerea blamatãria si persifãtãria a Dtale ar' fi placerea toturoru, placere generale! fã Dta in acest'a progresu cãtu se potẽ mai modernu, dar' astfeliu de progresu nu-lu pune si in spatele altor'a sub cuventu cã ar' fi generalu; nime nu va sta in contra astui torinte alu progresulu Dtale modernu, ci celu multu te va compatimã numai.

Sã finimu. Dlu cu Dïplom'a d'in 20. opt., finesce cu o intrebare triplice. Ce e mai bunu: autonomiã si independïntia Transilvaniei? ori unitatea magiara? ori unitatea imperiulu? Io dicu cã tãte, numai in locu de unitate magiara punu independïntia Ungariei; cã io, unitate magiara nu cunoscũ, si nu sciũ ce „aparitiune dïvina“ i-a dïctat'o dlui cu dïplom'a; io cunoscũ unitate de tiãra, si sciũ cã si natiunea romana e parte constitutiva a aceste unitãti in Ungaria.

Dar' anca un'a. Dlu cu dïplom'a dice, cã deputatulu Zarandului „a avutu norocire de a presentã monarculu „unitatea magiara.“ Ce asertiune inversa si malitiosa. Cui i-a mai venit in minte cã adres'a casei deputatiloru e unitate magiara? Dar' deh? fia asiã. Domnulu cu dïplom'a d'in 20. optobree inse asiã se vede cã nu e versatu in procedurile parlamentelorũ, precumu se vede va fi versatu in a intrebuntia frase, vorbe, espresuni ori se nimerescu ori ba. Deputatiunea care a presentatu adres'a la monarculu a fostu alãsa prin sorte, si sorte a caduutu — chiar' pentru cã e sorte — pe cei mai multi cari nu consimtia cu adres'a; asiã a fostu deputatulu Zarandului, apoi contele Aponyi, apoi Bartal, apoi Dobrzansky si altii, cari nici acesti-a nu-su unii cu totii in principiu. Joculu sortiei, carui dupa regulele parlamentulu cauta sã te supuni; si io n'amũ crediutu cã se va aflã eroulu care sã „persifã“ acestã supunere la regulamintẽ parlamentari. Dar' ce se faci eroulu nostru, in tãte e modernu.

Ci nu merge bine asiã Dle. Suntu cari sã atace pe romani destui; ei suntu si de altu sange, si de alte principii. Pentru ce sã ne dumicãmu noi pe noi, si noi intre noi? Aপরã Dta, autonomiã si independïntia Transilvaniei, dupa principiele si datele Dtale — si noi nu te vomu atacã; lasa inse si pe altulu sã o aপরã dupa mintea si convingerile sale juridice — si te rogãmu nu-lu atacã. Vorbesce la obiectu cu cãte arguminte poti avẽ cu tãte — dar' nu mestecã persãne, nu le atacã. Eca unu consiliu ce-ti dãmũ — decã vei avẽ bunavointia a-lu primũ. Pe asta cale ne mai putemũ inteli — dar' pe calea personalitatiloru nu te vomũ urmã.

Giu'ã, (cottulu Bichislu) 1. mai 1866.

Nu voiũ face dora lucru neinteresantu atunci, candu voiescu a comunicã ce-va si despre vietiã nãstra sociala a romaniloru de aici. E cunoscutu cã si in comitatulu Bichisluu resirãti prin mai multe comune locuesce unu nũmeru insemnatu de romani, cari de si in multe locuri si-uitara limb'a mamei, limb'a romana dar' nu datinele stramosiesci*), si fie intrebãti de ori cine cu destula fala se numescu pre sine romani. Ce au fostu inse caus'a cã si-uitara limb'a mamei? n'amũ acum'a de scopu a o enarã; dar' de va fi bine primitu cu alta ocasiune me voiũ incercã a descrie acest'a, precum si starea instituteloru natiunale si relegiunare aflatorie pretotindenea in acestũ comitatu; retienendumi asta-data a atinge ce-va numai despre noi, romanii d'in Giu'ã.

Fiindu isvorulu a totu binele scolele bine organizate, nainte de tãte dar' voiescu a aretã starea scoleloru nostre. Cu adanca dorere trebeu sã marturisescu inse, cã nici scolele nostre nu aducu rezultatulu doritu de a cresce fi credinciosi si folositori natiunei si bisericeii. Si unde jace isvorulu reulu acestui-a? nu gresiescu candu dicu: cã, in cea mai impetrita nepãsarẽ. Avemu doi invetiãtori, fiesce care e dotatu cãte cu 210 fi m. c. 22 de jugure de pamentu arãtoriu, lemne de focu si cortelu bunu ca si cu care nu multe comune se potũ fall; totu-si erescerea prunciloru nostri e incredintiatã in mai releã manã, decãtu in statiunile cele mai slabe; nu intielegu aici pre D. in-

*) Pucina mangaiare, fara limba cu tãte datenele nu veti mai potẽ fi romani.

vetiatoriu I. M. cărui-a ea invetiatoriu secundariu e incredințiată instruirea elevilor începători, și care într'adeveru spre comun'a îndestulare face frumoasă înaintare cu pruncii; dar' ce folosesc această ca' esindu invetiaceile de sub man'a lui, și mergându a urmă invetiaturile în școl'a invetiatoriului primariu, nu numai că nu invetia ce-va fundamentalu, dar' încă uita și ceea ce știuse. Gelnicu lucru e acestu-a! înse adeveru curatu fără adaugere. Singuru amu fostu de fatia la o vizitare școlara, unde invetiaceii d'in clas'a a treia și a patr'a elementara, la întrebările, ce imperiu? în care țiera? în care comitatu? locuim? n'au știutu să răspunda, ba ce e mai multa n'au știutu nici unulu că de ce relegiune e! tota invetiatur'a lor stete d'in cetirea cu slove (nici pomana de a ceti cu litere străbune romane) și d'in cetirea magiara. Asiè stămu în privint'a școlerilor, și vomu sta totu asiè pana candu superioritatea școlara d'in locu nu va pasi cu tota energi'a a nedusi reulu acestu-a. D'in aceste usoru se face deductiunea și la miserabil'a stare a poporului, — nu voiescu a descrie anumele cele reu conduse a poporului nostru, care nu se pote nici decătu însufletii la vre un lucru natiunalu, nu voiescu a aduce exemple d'in vorbirea romanesca la noi prin poporu asuata, carii vorbindu romanesce totu la alu doilea treilea cuventu se folosescu de limb'a magiara; le retacu tote aceste sperandu că dora și antistii nostri se voru tradi d'in somuulu celu de morte și pre poporulu, care acuma e aproape de o morte natiunala, lu voru aduce la vietia; — intru adeveru aproape, ba asiè dicandu pe pragulu morții natiunali stămu noi romanii de aici; leacu radicale ni trebuie, ce nu pote fi alt'a decătu suplinirea primariului postu invetiatorescu cu asiè barbatu, care cu energi'a și spiretu nobositu se se șilesea a ne cresce pruncii intru tote cele bune și frumoșe, prin care se se puna tremeiulu unui viitoriu plinu de vietia natiunale; și apoi afara de acest'a a ni aduce rezultatu forte favoritoriu și o societate de leptura populara, unde — dupa cercustări — procurandu-se foi romanesce, precumu și unele cărți mai populare, și mai alesu de acele ce se atingu de desvoltarea semiului natiunale, se se indulcesca poporulu intru cetirea romanesca și prin ace'a se devie la o consciintia natiunale. Asiè o societate de leptura fu și proiectata prin D. G. V. Parocu localu și ass. cons. acuma de unu tempu incoce înse nu se mai aude nimicu despre acestu proiectu; dora pentru unele greutăți ce ar' fi în legatura cu efeptuirea proiectului acestu-a se nedusi cu totulu; eu sum în deplina convingere înse că de va sta în fruntea treburilor barbatulu nostru popularu și cu vedia D. G. V. rezultatu va fi favoritoriu; și d'in parte-ne nici nu e alt'a mai de doritu, decătu ca D. G. V. proiectulu de elu facutu sei deo și initiativ'a, care va și fi partinitu cu energi'a d'in mai multe parti; ce apoi realizandu-se am ajunsu unu midilocu forte potinte, care va și fi în stare a aperi poporulu nostru de pierirea natiunale, că-ci numai în poporulu de rondu avemu sperantia, în a caror'a anima nu s'au incubatut semiurile straine. Înse feresce domne, ca se voiescu eu prin aceste cuvinte a atacă preste totu inteligintia noastră de aici, că-ci intru adeveru avemu asiè doi barbati pre cari înse a-i anumi nu cumva se li vatemu modesti'a me retienu a caror'a spiritu natiunale e d'intro cele mai însufletite și active; dar' avemu și de acei-a carii seu pentru că dora li rusine a si aduce aminte că-su de origine romani, seu dora ca se se face placuti înantea magiarilor, se lăpedita de natiune; cumu face d. e. unu oficiantu comitatense, fiu de preotu romanu, care fără nici o șfiala barfesce și si-bate jocu de ori ce scopu natiunale; cumu face mai departe și unu diurnistu comit. parintii lui țierani d'in Orlaca, cottulu Aradului nu știu alta limba decătu cea romanesca, ba ce e mai multu nici mentionatulu diurnistu nu vorbesce bine limb'a magiara; veni în Giula ca vai de elu, și aici prin spriginirea mai susu mentionatiloru doi barbati bravi ronii nostri se asièdă la comitatu de diurnistu, și acumu ajungându la acestu postu mare și stralucitu — cu o inganfare ticalosa pretutindenea se declara de magiaru, vorbindu cu despretiu despre romani!

Dupa atâte lucruri neplacute, ca unu ce-va mai placutu voiescu a memoră că în comitetulu bisericescu de aici s'au decisu: ca scotiendu-se d'in afacerile bisericesci și școlare limb'a magiara cu totulu se se folosescu numai chiaru cea romana, și ca d'in partea comitetulu bisericescu corespundintiele cu ori care de regatoria bisericescă ori politice se se întemple în limb'a romana; care decidere nici n'au remasu litera morta scrisa pe cartia, ci se și indeplinesce.

Teologii de la Seminariulu Archi-Diecesanu d'in Blasiu, înca în an. școl. 1863/4, dorindu ca pre langa obiectele (oblegate) de teologia se avemu ocașiune a ne mai ocupă cu ce-va, ce asemenea se ajute la înaintarea culturai întielesuale, ne amu compusu, pre langa unele regule aprobate de Ven. Superioritate Seminariala, într'o societate cu scopulu „cultura întielesuala.“ Spre ajungerea acestui scopu amu alesu de mediloco: deprinderea în concèperea și desfășurarea

diverselor teme literare și științifice și una biblioteca, care se cuprinda tote cărțile romanesce. La realizarea acestei idee amu purcesu d'in mai multe motive și anumitu: Vediendu că Seminariulu e proviedutu ce e dreptu cu una biblioteca, înse cărțile romanesce într'ins'a sunt reprezentate forte reu; Biblioteca Gimnasiului înca nu stă în privint'a acest'a cu multu mai bine; apoi ne esistandu alta biblioteca, carea se subministre cărți romanesce tenerimeii celei numeroșe romanesce; considerandu și acea impregiurare, că ar' folosi nu pucinu, dacă aici în Blasiu unde e concentrata junimea romana, se ar' concentră și fruptele ingeniiloru romanesce, ca asiè fia care tēneru care însetēdia de a ceti romanesce se aiba unde tinde man'a, și asiè se încetēdie de a mai amblă cersindu cu multa șfiala de pre la privati căte una bucată interesanta pre carea pote o posedu; apoi de si literatur'a noastră nu e asiè avuta, totu-si tote cărțile romanesce una corporatiune mai lesne le pote adună de cătu unu omu privatu, pentru că corporatiunea urmēdia reguleloru sale, era privatulu se mai și uresce de la unu tempu.

Tote acestea au contribuitu de înca în anulu susu amintitu s'au desfășuratu o activitate atātu cu privire la compuneri, parte originali, parte tradūceri, cari s'au deserisu în una foisiora privata, cătu și cu privire la procurarea cărțiloru pentru biblioteca contribuindu spre acest'a tapsele membriloru societatei de o parte, era de alt'a donarea mai multoru opuri de către unii Prē On. Domni, între cari nu potemu lasă ne amintitu pre Rss. D. Constantinu Pappalvi can. și atunci rectoru alu sem., care prin donarea mai multoru opuri nu numai au contribuitu la înmultirea bibliotecei, ci cu aceea ne au și imbarbatatu în întreprinderea noastră.

Cu acestu începutu micu s'au pusu temeiu destulu de solidu, ca întreprinderea se se contine și în anulu urmatoriu. Dar' de ora ce dielulu cresce totu mai tare și membrii înca înmultindu-se — fiindu că la începutu erau asociati numai teologii d'in anulu I. și II., era acum fiindu mai toti afara de unulu seu doi — s'au vediutu de lipsa a-ne constitui pre una basa mai solida de cătu cum fusese acelea trei, patru regule de la începutu, și asiè am și compusu unu proiectu de statute pentru una societate de lectura, care se se înfiintēdie aici în Seminariu pre bas'a asocierei celei d'antăie, totu cu acelu scopu. La compunerea caror'a nu si-au impregiatu a asiste și a ne ajută cu consiliile sale Rds. D. Gregoriu Mihali canon. și rectoru actualu sem. și clar. D. Dr. Ioane Bobu prefetulu studiiloru și prof. de S. Teologia.

Proiectulu de statute l'au și înaintatu prea umilitii în 7. iunie 1865., la Prē S. Sa. D. Metropolitu și Ven. Consistoriu spre aprobare.

Pr. S. Sa și Ven. Cons. a benevoitu ale transpune Superiorității Seminariali ca pre langa unele modificări se le subscrie.

Cu începutulu anului școl. curinte spre bucuria noastră a totoruru am și primitu statutele întarite de Superioritate cu modificatiunile facute într'insele pre bas'a caror'a sentemu constituiți de presinte. Dle Red.; Alaturandu aici statutele Ve rogămu se le treceti în pretiutulu D. vostra diurnalu „Concordia“ ca se vedea On. publicu cetitoriu, că aceea ce mai înainte era una dorintia, ca se nu dicemu comuna dar' totu-si a unei părți însemnate a Romaniloru, adeva înfiintiera unei societăți de lectura în Blasiu, asta-di e fapta și clerulu tēneru, de aci înainte se va bucură de unu campu mai liberu în desfășurarea poteriloru sale întielesuale*).

D'in șiedint'a societății de lectura a Teologiloru d'in Seminariulu Archi-Diecesanu d'in Blasiu ținuta în 22. martiu, s. n. 1866.

Samuilu Spinianu, Teodoru Comanu,
presied. not. coresp.

Dlu deputatu alu cerculu Zorlentulu-mare Aloisiu Wladu de Selisce i se trimese urmatori'a adresa:

„Dle deputatu!

Intieptiunea și tari'a sufletesca cari-ti caracterisēdia tota fiint'a, și starea, precum și laurii ce ai seceratu în restempu de douē decēnie pre campulu diurnalistice și literaturēi, nu cu mai putinu triumfulu care Ti-l'ai eluptatu pre terenulu parlamentarismului și alu politice, radimate pre încrēdērea carea acum'a d'in partea alegatoriloru cerculu acestu-a cu a treia ora Ti-sa documentatu în modulu celu mai eclatantu recunoscandu-ti meritele cele mai frumoșe pentru patria, natiune și tronulu Maiestatii Sale — îndreptându-ne la întreprinderea acest'a și garantandu-ne rezultatu interpelatiunei necesare, în șgomotulu suferintiloru — ne aflamu constrinsi ca pre Representantele nostru — acaru-a detorintia firma este a

* Intrunirile sunt medilococele cele mai potinti a le înaintării spiretuali și materiali în secululu nostru, folosulu lor e recunoscutu preste totu, la noi Romanii ele sunt necesitate imperativa, d'in caus'a neajunselor de totu felulu; deci salutāmu asemene întreprinderi și împartesim cu placere actele ce se referescu la înfiintiera, era în viitoriu la prosperarea lor. Red.

aduce la cunoscint'a regimului tote dōrerile alegatoriloru sei, a Te însărcină cu unu mandat' speciale și a Te rogă ca prin poterea dreptului de abegatu și legistatorē dietale se binevoiesci a ni sprigini cu caldura rogarea noastră, și cu vertutea-Ti și curagiulu propriu aperiandu dupa potintia și recerintiele cercustariloru de fatia caus'a presinte la loculu competinte a ni esoperă alinarea dōreriloru și îmbunatitiera starei deplorabili, și adeva:

Cand Maiestatea Sa prē gratosulu nostru monarcu prin dīplom'a d'in 20. octobre 1860 a restituitu legelatur'a și immunitatele constitutionali în patri'a noastră, scopulu primitiv'u a nesuintiloru parintesci nu a potutu fi altulu de cătu desfășurarea guvernului absolutisticu, îmbunatitiera starii materiali preste totu decadiuta în decursulu tempestatiloru funeste, reabilitarea constitutionei suspinse prin evinēmintele de trista memoria, ca o consecintia necesaria și imperativa și în specia ingritu de postulatele întetitorie a spiretului înaintatu cu tempulu presintelui a satisfacē dorintiloru totoruru poporeloru de sub gloriosulu șceptru austriacu, prin urmăre a redicā și natiunea romana d'in pūberēa în care eră innecata pana aci, și în estu modu a staveri unu falance necutremurāveru, pre a carui postamentu se devina cladita glori'a nescersa a intentioniloru salutarie, înflorindu ca monumentu eternu arborele de olive pentru poporele și natiunaltiele diferite în patri'a acēsta poliglota; și cumca tote aceste n'au potutu fi altcum de cătu asiè, dovedesce decretulu de reincorporare d'in 27. decembre 1860. precum și bilietulu de mana emisu către cancelariulu de curte de atunci baronele de Vay prin carele se demanda prin Maiestatea Sa apriatu: cumca spre departarea tēmerei romaniloru în privint'a natiunaltiatii și limbei lor în tote locurile unde locuescu romani desindesuiti la olalta se se aplice dīregatori apti numai d'in sīnulu natiunaltiatii lor; de unde devine cumca parintele adeveratu cunoscundu lipsele prunciloru sei s'a nesuitu numai de cătu a delatură tote acelea de la noi, și prin vocea imperatesca a ni garantă existintia și venitoriulu politico-natiunale, facundu-ne de o potriua cu tote cele-alalte popore și natiunaltiatii de sub coron'a santului Stefanu și a marelui imperiu austriacu.

Pre temeiuulu regulamentiloru acestor'a s'a constituitu asiè dara comitatulu nostru la anulu 1861. cu unu comite supremu romanu în frunte, și s'au bucuratu tote cercurile administrative de dīregatori romani precum în oficiele comitatense, asiè și în cele comune; numai cerculu nostru cu o populatiune de 18 mii suflete și 12 comune romane nu avu norocire a fi partasiu la bunetățile aceste și a avē unu singuru notariu dacă nu unu jude cercualu romanu în atâtea comune numai curatu romane! D'in patru judi cercuali, cari se denumira în decursulu unui restempu de cinci ani de dile pentru cerculu acestu-a, n'a caditu sorte neci odata pre vre unu romanu; fost'au tote elemintele natiunali reprezentate aci, numai elementulu celu mai mare, mai d'aprope elementulu romanu nu; ba acum'a în forma de satira pentru garanti'a intereselor natiunali ascurate prin Maieat. Sa, avemu unu jude cercuale serbu, și juratulu e totu care l'amu avutu d'in începutu adeva: unu armeanu; notari suntu germani, magiari, slovaci bulgari și secui numai romanu nu; apoi sub astfelu de impregiurări poporulu romanu de aici se sīnte cu totulu apesatu, eschisu de la bunatătiele și folosele constitutionali, împiedecatu cu deadinsulu în prosperarea culturai și a moralului pentru că strainii nu se ingrigescu de interesele natiunali, școlele comunali nu au inspectiunea cuvenita, invetiatorii nu-si căpeta salariulu regulatu, pruncii nu mergu la invetiatura, și judii cercuali fiindu organele dīregatoriloru cercuali indirecte și a notariloru ne avendu indemn de la acesti'a nu se ingrigescu de lipsele și neajungērierile școlare și comune natiunali. Limb'a romana nu-i respectata de locu, și de si comunele au decisu limb'a romana de limba oficioșă în afacerile comuni, notarii nefiindu romani scriu și corespundu și asta di cu judele cercuale mai curundu nemtiesce decătu romanesce, dupa cum face notariulu Soceniului, și acest'a-i suferitu, pentru ce? pentru că judele cercuale nu e romanu și pentru că cerculu nostru se vede a fi stersu d'in numărulu cercuriloru și comitatelor romane.

Noi avemu forte multe gravămine de descoperitu, dar' le trecemu cu vederea de o cam data pentru că suntemu convinsi că funtān'a totoruru releloru acestor'a e numai capulu comitatului și de la elu decurgu tote; prin acelu se adopteza machinatiunile universali, și sub scutul lui se sustiene cu bratiu de fieru persecutarea și uciderea intereselor natiunali, cari înse prin denumirea unui comite supremu de natiunaltate romana voru încet'a de sine șingure.

Dreptu aceea noi alergāmu către preastimate Domni'a Ta Domnule abegatu, și te rogāmu se nu intardii a interpel'a înaltulu guvern ca se face caus'a cunoscuta pentru ce numai în comitatulu nostru d'in patri'a întreaga nu se denomina comitele supremu și pentru ce numai comitatulu acest'a se fia osânditu a se carmuli prin administratore provisoriu, cand barbati

NOUTATI ESTERNE.

de statu cei mai excelenti cari au creatu diploma de la 20. optobre si asta-di per excellentiam joca rolulu de salvatori si caror'a le multumesc patri'a intrega descalcirea d'in caotele presinte; si recastigarea constitutiunii si municipalitatii.

Cand ni suntu cunoscute intentiunile si nesuntiele anteluptatorilor nostri, a acestoru barbati excelenti de statu, nu ne indoimu nici de catu despre aplecarea lor si spre implinirea dorintieloru nostre de comunu, si pote fi ca numai de la indemnulu acest'a depinde deslegarea sortii comitatului nostru incatu se voru aduce aceea dupa cum insi-ne le poftimu. In fine observamu si aceea ca in catu pentru suscrierile adresei acestei-a se fi pre convinsu stim. De cumca miele alegatorilor Dniei Tale toti la oalta cu unu cugetu cu noi, si noi numai pentru aceea amu suscrisu singuri pentruc'a ne tienemu de una parte ca fruntasii cercului, era de alta parte nu voimu a trece preste modestia, ca se cugete cine-va ca nu potemu fi oportuni de ajunsu. Mai departe concredindu sortea noastra bravului carapteru si simtiului nobile alu Dtale stracuratu ca aurulu prin focu, ne comendamu buneivointie si remanemu cu tota stim'a in Reciti'a muntena 20. apr. 1866. Ai dtae aplecati si devoti alegatori. (Urmeza suscrierile.)

ROMANIA.

Bucuresci 3. maiu. "Hon" primesce urmat'ora scire electrica: "Toti consilii cari au locutiinta aici, s'au inscintiatu prin telegrame despre otaririle conferintiei de Paris ca principatelor li-se lasa in voi'a libera de a-si alege principe si a-si organisa liberu lucrurile proprie, pana candu nu voru vatem'a tractatele respective. Prin urmare ambele tiere si alegu principii sei, cari trebue se fia indigeni. Consilii au capetatu totudeodata indrumare, se comuncie in foile de aici decisiunea conferintiei, ca poporul se se incunoscintiedie de tempuriu despre intentiunile ei."

MONARCI'A AUSTRIACA.

Vien'a 3. maiu. Dupa cum ne inscintiedia "N. Fremdbl." podulu pentru calea ferata de pe fluviulu Mincio l'au stricatu. Trasurile austriace nu potu merge mai departe, decatu numai pana la Desenzano.

Vien'a 2. maiu. Precumu se telegrafedia unui diurnal de Gratz se crede, ca in scurtu se va emite unu manifestu imperatescu, care va ordena a se pune pe petioru de bataia tota armat'a austriaca, pentruc'a erumperea resboiului la amedia-di si amedia-nopte se vede a fi neincungiurabile.

Dupa cum se scire d'in Prag'a 1. maiu. in 30. apr. s'ar fi strapusu ornamintele capelei de curte, erariulu de Loretto, precumu si tote pretiosele lui Ferdinandu la Vien'a.

Diurn. "O. D. Post" scire: Audimu, ca ambasadorulu prustanu asta-di la 12 ore va pred'a contelui Mensdorf respunsulu guvernului prusescu la doue telegrame austriace d'in 26. apr. Refusarea ambeloru telegrame e asiede de determinata, precumu numai s'a potutu asept'a dupa declaratiunile facute d'in partea Prussiei pre calea preseii. Acum'a asiede stau lucrurile, in catu mane poimane se pote asept'a denumirea lui Banedek de comandante supremu la armat'a de la amedianopte, precumu si a celoru alalti comandanti conducatori.

Totu "Ost.-D.-P." scire: Pote ca forte putine dile su-destinate pentru pusetiunea ce o numimu acum'a pace. Se pote intempla, ca inca in septeman'a curinte se se auda gratulatiunile tunurilor. Se vorbesce, ca descalcirea prusiloru in Saxoni'a se va intempla in restempu de doue-trei dile, d'in cauza, ca cabinetulu sasonicu la sumatiunea prussiana a respunsu negativu. Se opinedia, ca erumperea prusiloru in Saxoni'a ar face sambata. — O trupa prusesca s'a asiediatu la marginitile sasonice, era Austri'a sta cu multu mai departe, decatu se pota servi Sasoniei cu ajutoriulu necesariu.

Veneti'a 29. apr. diurn. "Bohemia" i-se scire; Directiunea calei ferate dede eri de scire, ca pe sinele de catra Lombardi'a-Veneti'a au incetatu comunicatiunea. Mai multe familie germanete, mende-se de asediu — stau gat'a de duca. Caletorii, cari vinu d'in Lombardi'a spunu, ca langa Somma suntu concentrate mai multe trupe ostasiesci, care in scurtu tempu se voru strapune la Mincio.

FRANCIA. D'in Parisu cadata 3. maiu se telegrafeza, ca Thiers a atacatu in corpulu legelativu portarea Prussiei, poftindu ca Francia se trimeta la Berlinu si Florenti'a unu "Veto" energicu. Jules Favre inca e de aceasta parere cu reserva in privinti'a Italiei. Rouher poftesce in numele regimului, ca desbaterea acest'a despre Germania se nu se prelungesca. Impartesiesce, ca dupa unu telegramu d'in Itali'a, acest'a se oblega a nu ataca Austria. PRUSSIA. Berlinu, 2. maiu. "Prov. Corr." scire: Prusi'a, in catu se atinge de pusetiunea ei fatia cu regatulu italicu, nu lasa a se stramuta ecilibriulu de pana acumu in favorulu Austriei. Prusi'a pote pofti, ca trupele asiediate in Boemi'a, Moravi'a, si Galiti'a de amedia-nopte spre intarire se se delaturedie, si cele de acolo se se puna pe petioru de pace. Candu se voru intempla aceste si Austri'a se va convinge despre ace'a, ca Itali'a nu voiesce a o ataca, si va retrage si despusetiunile facute pentru aperiarea Venetiei: atunci va sosi tempulu desarmarii si pentru Prusi'a.

Indreptare.

Cu privire la notitia facuta in nr. 26 despre institutulul Dlui Görög, dupa informatiunea si resp. declaratiunea. Dsiale avemu se indreptamu ca in institutulul Dsiale nu se in v'etia limba romana si ca Dsa nu e romanu. Totodata avisamu pre D. N. Stoica de la Iasi, care ne recerese in asta privintia, ca se se scite orient'a. Red.

Bursa de Vien'a. In urmare noutatiloru nefavoritorie venite de pre la tote bursele straine si fatia cu situatiunea politica amenintatiatoria cursulu hartifloru de statu au inceputu a scade, era a lu argintulu a se urca cu o repediune straoardnaria. Asi' agiulu argintulu de la 30. apr. pana la 3. maiu s'au urcatu de la 7% la 10%, de va merge in asta proportiune apoi in cate-va dile ne pomemim cu agiulu de pre tempulu resbelulu orientale (40-45%). Punga bursariloru e mesur'a cea mai sentitoria a situatiunii politice; pana candu acest'a tiene sentibilitatea sa, pana atunci periculu resbelulu nu e delaturatu. Insemnamu aici cursurile catoru-va efepte precum s'a notatu in 3. maiu; Actiunile de Credetu 1119. 59. Act. Bancel 614. Sortile de 1860 cu 66.60; de 1864 cu 55.60, sort. de Credetu 86. Act. cale ferate de nordu 1365. a le statulu 146.29. — Argintulu 119. La bursa de 4. martiu, arg. 121. aurulu 5.91.

Proprietariu si editoriu: Sigismundu Popu. Redactoru respundietoriu: Alesandru Romann.

INSERTIUNI.

BRILANTE

Margaritarie, diamanti, margele, auru, argintu, precum si siedule de opemnorare pre atari pretiose si pre sume mai mari le primesce si le cumpera cu pretiurile cele mai urcate (3-6)

Nyitrai si Comp.

Aurariu in Pest'a, Strat'a Hatvaniana, Nr. 15. Totu aici se afla de vendiare cu pretiurile cele mai scadiute totu felulu de malfuri de auru precum si orologie de aur si de argintu cu garantia pentru bunetatea lor.

Pentru Vapsitorii de Chile.

Facandu-mi-se d'in mai multe cetati d'in provincia superaciosa incunoscintiare ca agintii in caletoria loru n'au cercetatu mai multe tienituri, tragu atentiunea d'loru vapsitori ca am gat'a mai multe carte de modelu si tramitu spre vedere o carta de modelu intrega pentru 5 fl. cari inse facandu-se cumpertura de mai multe patronu, i scadu d'in sun'a intrega. A faca de modelele (mestre) cele mai noue pentru vapsicea parietiloru am si schitie de plafonu precum si desemnatura de conturu cu creionulu, pre langa originalele in formatu mare inca si alte cu picture de flori, pome, tienituri intregi si alt. pentru a se lipi pre parieti. Inscarinare se efeptuescu indata ca-ce am mare provediune de tote sortile. Preaplecatu Jacobu Voith Vapsitoriu si desemnatori, strat'a Cruceamare, (Gr. Kreuzgasse) Nr. 16, in Pest'a.

Inca nu s'a mai intemplatu vendiare

cu pretiuri atatu de scadiute, care se intinda on. lui publicu folosulu straoardnariu, ca si acum in Vien'a in cea mai mare negociatoria de pandia de Rumburgu, s'a primitu spre vendiare, de la una

MASA CONCURSUALE

Unelte de masa, stergarie, 2000 de duzine de sudarie de pandia si batista, 20,000 de camesie d'in cea mai frumoasa pandia de Rumburgu pentru barbati si femei, renumite prin eminente calitate si cfinetate

pre dimmetate pretiu de Valore

Se vendu cu garantia pentru pandia nefalsificata si adeverat'a mesura de coti. Cumpertarele pre hani gat'a, sau cu post'a dupa primire, se efeptuescu cu acuratia si sunt a se adresa la:

S. Meth in Vien'a

La cumpertare de camesie barbatesci se recere a sci largimea la gramadi.

Pretiurile pandiei.

- 1 Valu de 30 coti pandia de ortu albu, pretiulu 16 fl., acum numai 8 fl.
de casa (torlu de mana) pretiulu 20 fl. acum numai 10 fl. 50 cr.
de creas (albita) pretiulu 20 fl. acum numai 10 fl.
de iinu pentru camesie pretiulu 24 fl. acum numai 12 fl.
de Rumburgu genu nu pretiulu 25 fl. acum numai 13 fl.
de Rumburgu pentru camesie pretiulu 30 fl. acum numai 15 fl.
pandia de atia, de Olandia pretiulu 28 fl. acum numai 14 fl.
pandia de atia, Rumburgu pretiulu 32 fl. acum numai 16 fl.
lieselura de Olandia pretiulu 40 fl. acum numai 20 fl.
do d'in patria pretiulu 48 fl. acum numai 24 fl.
tieselura belgica pretiulu 60 fl. acum numai 30 fl.
Totu felulu de pandia de Rumburgu valulu de cate 50 si 54 coti costa acum numai 22, 24, 28, 32, 35, 40 pana 50 fl. cele mai fine.

Pretiurile sudarielor si uneltelor de mesa.

- 1 Duzina de sudarie miche de pandia costa numai 1 fl. 20 cr.
mai mariore costa numai 2 fl. 50 cr. pana 3 fl. 50 cr.
mari, Rumburgu, costa acum numai 4, 5, 6, 7 pana 8 fl. cele mai fine.
de serviete de damast p. cafea, albe si colorate, acum numai 1 fl. 80 cr., 2 pana 3 fl. cele mai fine.
stergarie pentru bucataria acum numai 2 fl. 50 cr. pana 3 fl. cele mai fine.
stergarie de damast seu serviete de damast, acum numai 5, 6, 7, pana 8 fl. cele mai fine.
Aparatu de mesa damast. Rumburgu, pentru 6 persone (ad. 1 fatiariu de mesa si 6 serviete) acum numai 5, 6, 7, pana 8 fl. cele mai fine.
Aparatu de mesa, damast. Rumb. pentru 12 persone (ad. 1 fatiariu si 12 serviete) costa acum numai 10, 12, 14 pana 16 fl. c. m. f.
Linteolu ne albitu, lunga, de 3 ceti, latu 2 coti, 3 fl.

Pretiurile albeloru (rufe) femeesei si barbatesci.

- Camesie pentru domne, pandia de Rumburgu seu de Oland. netede 1 fl. 80, un'a, era cosute cu flori; 2 fl. 80.
Camesie pentru domne, pandia de Rumburgu seu de Oland. cu cosutura fina 3 fl. 50, 4 pana 5 fl. un'a d'in cele mai fine, cari mai nainte costau de trei ori mai multu.
Camesie pentru barbati, pandia gen. de Rumb. si Oland. costa un'a numai 2, 3, 4, pana 5 fl. cele mai fine.
Cele mai fine si frumoase camesie francesci de Sirtingu, albe seu colorate, costa 2 fl. 50, pana 3 fl. 50, cele mai bune.
Brace (cismene) p. barbati pandia tare, 1 fl. 50, ungresci 2 fl. par.
Cu pretiuri ne auditu de citae se vindu: acoperiminte de patu, si fatiariu de mesa francesci, de lana, cachemir, cu coloraturel e cele mai frumoase, bucat'a cate cu 5, 6, 7, 8, 9 pana 10 fl.

Localitatea de vendiare e: in Vien'a, Calea Turnu-Rosiu (Rothenhumstrasse) Nr. 29. pravalica d'in anghiu

Strupu albu de peptu

Acestu-a se aprob'a de mai multe fificate ca unu medinlocu pentru ori ce tuse vechia, pentru dorere de peptu, ragsicia de ani, plamane balose, tuse magaresca, gusteru in gat'u, aprinderi in gat'legru, guturaiu, tuse cu sange, scupatura de sange, nadedu, despre aceasta tote liferedia cele mai bune rezultate, si se afla mai multe sute Atesturi.

Pentru Brasiovu am datu unicu Depusetoriu Dlui S. P. Mailatu in Batelio originali a 1 fl. si a 1/2 fl. in argintu (sumatori).

G. A. W. Mayer

Breslau, Prusia.

Possesorulu fabricel Dlui G. A. W. Mayer in Breslau (Prusia), Afatoriulu si sengurulu fabricantulu adeveratulu cam in tota Europa pretiuntulu Sirupu albu de peptu, si se descoperi o recunoscintia frumosa atingendu fabricatulul seu, de Episcopolu Escelenti'a Sa Dlu de Deaky unulu in Crestinimulu catolicu inaltu pretiutu arcieru care porta titlu a unu secretu consultoru a pre. S. Papa. Carea spre bagatea de sema in genere, se publica aci. Subiescalitulu adeverediu, ca Sirupulu albu de peptu alu Dlui G. A. W. Mayer d'in Breslau, luandu-lu d'in spitiere a Dlui Ant. Pasperger la S. Salvator lamu intrebuintatu contra unui Cataru greu, necontenit'a tuse si plamane balosa, cu celu mai buna resultat'u, si dupa intrebuintare a celor-va butelie mi restaura sanatatea pe de plinu, deci lu-recomendu fie-cui care patinesce de asemeni bole, cu cea mai mare ascurare. Jaurinu, 25. Juniu 1864. Sigismundu de Deaky Episcopu in Casarpelu si Abate capitululu de Jaurinu.